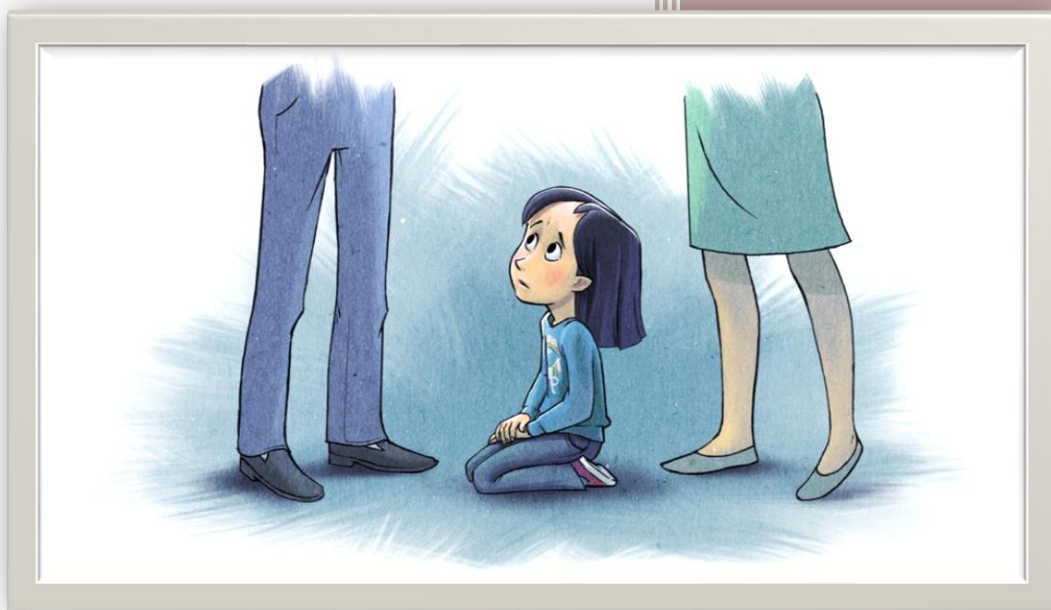

Lødingen kommune

2025

Barn som pårørende

Barn som pårørende

Lødingen kommune

01.01.2025

Innledning

1 juni, 2018 kom en nasjonal veileder utarbeidet av helsedirektoratet som la føringer for kommunenes ansvar og ivaretagelse av barn som pårørende.

Veilederen erstatter det tidligere rundskrivet «Barn som pårørende» (IS-5/2010) og veilederen «Pårørende – en ressurs» (IS-1512).

- 6.10.2017: Veilederen er oppdatert i samsvar med endring av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-6 om nødvendig pårørendestøtte.
- 17.1.2018: Veilederen er oppdatert i samsvar med endring i helsepersonelloven og spesialisthelsetjenesteloven, om helsepersonells ivaretagelse av mindreårige barn som pårørende til søsken og barn som etterlatte etter foreldre og søsken.
- 17.1.2018: Veilederen er oppdatert i samsvar med endringer i pasient- og brukerrettighetsloven om pasientens eller brukerens rett til medvirkning, pasientens eller brukerens nærmeste pårørendes rett til informasjon og barns rett til medvirkning og medbestemmelse.
- 29.1.2019: Veilederen er oppdatert i samsvar med endringer i Pasientreiseforskriften §19 om mindreårige barns rett til å få dekket utgifter til reise for å få nødvendig informasjon eller oppfølging av helsepersonell når foreldre eller søsken mottar helsehjelp.
- 16.2.2023 Lovhenvisningene er gjennomgått og oppdatert. Enkelte anbefalinger er justert. Anbefaling som omhandler barnekoordinator etter pasient- og brukerrettighetsloven § 2-5 c og helse- og omsorgstjenesteloven § 7-2 a er satt inn.

Mål og målgrupper

Målet er involvering av og støtte til pårørende i helse- og omsorgstjenestene. Veilederen beskriver pårørendes rettigheter og helse- og omsorgstjenestens plikter og gir anbefalinger om god praksis. Det omfatter alle pårørendegrupper, uavhengig av pasientens eller brukerens diagnose, og inkluderer familie, eldre, voksne, ungdom og barn som pårørende.

Målet med veilederen er at:

- Pårørende blir involvert i helse- og omsorgstjenesten til beste for pasienten/brukeren og pårørende.
- Barn som pårørende blir fanget opp tidlig og får nødvendig informasjon, støtte og oppfølging.
- Voksne pårørende med omsorgsoppgaver og/eller belastninger tilbys individuelt tilpasset støtte og avlastning, opplæring og veiledning. Dette gjelder særlig pårørende med krevende omsorgsoppgaver og belastninger.

Kommunens visjon knyttet til «Barn som pårørende»

Utøve helhetlig og sammenhengende helse- og omsorgstjenester av god kvalitet gjennom tidlig identifisering, koordinerte og forutsigbare tjenester.

Helsepersonell må vurdere den enkeltes behov og gi individuelt tilpasset oppfølging av hvert enkelt barn og familie.

Involvere barn som pårørende på en inkluderende og omsorgsfull måte. For barn innebærer dette å være verdsatt, ivaretatt og bli lyttet til.

- *La oss få vite*
- *Vær ærlig*
- *Forklar hva som skjer med den syke*
- *Bruk ord som vi forstår*

Overordnede

RÅD

Fra barn

«Barn har rett til å si sin mening, og deres mening skal bli tatt på alvor.»

Barnekonvensjon, artikkel 12

Informasjon og støtte til barn som pårørende

Identifisering

Ved første kontakt:

- Har barnet alvorlig sykdom i nær familie (foreldre/søsken)
- Er barnet ivaretatt og av hvem. Foreldreansvar, daglig omsorg, samværsrett eller søskenrolle.

Avklar situasjon og behov

- Får barnet tilstrekkelig støtte, oppfølging og trygghet ut fra sin alder og utvikling.
- Hvilken informasjon har barnet fått om evt. innleggelse, behandling/sykdom.
- Hvordan er dagliglivet for barnet organisert og ivaretatt med hensyn til struktur og rutiner.
- Har barnet roller og ansvar i hjemmet eller ovenfor den syke, som burde ha vært utført av voksne omsorgsgivere.

Når barnets situasjon tilsier det, skal barnets behov for informasjon og oppfølging avklares og vurderes. Dette gjøres i samtale med tjenestemottaker/bruker, foreldre eller andre omsorgspersoner. I tråd med alder og modenhet skal det etterspørres hva barnet selv sier det har behov for. Barnet kan tilbys å være med i samtalen, eller tilbys en egen samtale med helsepersonell etter samtykke fra tjenestemottakeren/brukeren.

Veiledning og hjelp til familien

Når det er nødvendig for å ivareta barnets behov, skal det snakkes med tjenestemottaker/bruker, foreldre eller andre omsorgspersoner om veiledning og hjelp til å støtte barnet.

I samarbeid med tjenestemottaker/bruker, foreldre eller andre omsorgspersoner skal det vurderes og avtales hvilke tiltak som skal gjennomføres for å støtte barnet og familien.

Aktuelle tiltak er:

- snakk med foreldre om hvordan de kan støtte barnet
- snakk med foreldre om hvordan de kan snakke med barnet om helseutfordringer og behandling
- snakk med foreldre om barnets hverdag i barnehage, skole, fritidsaktiviteter og sosialt nettverk.
- gi barn som pårørende mulighet til å besøke foreldre/søsken på institusjonen
- snakk med foreldre om å ivareta barn som er pårørende til søsken
- tilby samtaler med barnet ved behov, etter samtykke fra foreldre
- bidra til å sikre barn som pårørende nødvendig oppfølging i samarbeid med andre tjenester
- gi familiene informasjon om aktuelle støttetiltak (link til kommunenes nettside med lokale tilbud)

Samhandling

Når foreldre eller søsken dør, eller forventes å skulle dø, skal det snakkes med tjenestemottaker/bruker, foreldre eller andre omsorgspersoner for å avklare barnets behov for informasjon og oppfølging.

Det bør:

- gis generelle råd om barn og sorg
- tilbys hjelp til hvordan foreldre eller andre omsorgspersoner kan snakke med barn
- gis informasjon om aktuelle støttetiltak (link til kommunenes nettside med lokale tilbud)
- gis bistand til å kontakte tjenester i hjemkommune, som barnehage, skole, helsestasjon eller skolehelsetjenesten

Dokumentasjon i journal.

- Helsepersonell skal sørge for at alle relevante opplysninger journalføres i barnets journal.

Tverrfaglig samarbeid

- Samarbeid med andre tjenester for ytterligere kartlegging og oppfølging (Samtykke fra foresatte/taushetsplikten).

Rutiner for bekymringsmelding.

- Hvis barnet ikke har omsorgspersoner, må pasientens behandlingsansvarlig raskt etablere samarbeid med barneverntjenesten.
- Helsepersonell er ansvarlig for å sette seg inn i rutiner for melding av bekymring til barnevern og politi og vurdere hvilke tilfeller det er behov. Er en i tvil søk råd hos kollega, evt. kontakte barnevern tjenesten for anonymveiledning.

«Helhetlig og tverrfaglig innsats. Tidlig identifisering og koordinerte tjenester.»

*Styrker
LAGET
rundt barnet!*

Lødingen kommune

«Styrk laget rundt barnet!»